

Til Energistyrelsen
Fra Dansk Offshore

21.12.2023

Høringssvar vedrørende forslag til lov om rørført transport af CO₂

1. Indledning

Dansk Offshore skal indledningsvist takke ministeriet for muligheden for at kommentere på udkast til forslag til lov om rørført transport af CO₂.

Dansk Offshore, der bl.a. repræsenterer CO₂-lagringsoperatører og virksomheder, der arbejder med CO₂ i Danmark (såvel offshore som onshore), har en stor interesse i, at transporten af CO₂ i Danmark til havs og til lands kommer til at fungere optimalt. Det skyldes, at vi kommer til at ligge downstream i forhold til udledere og transportører af CO₂.

Dansk Offshore har følgende syn på CO₂-værdikæden fra udleder, over transportør til endeligt lagringssted:

- Ifølge IPCC m.v. vil vi på verdensplan ikke kunne dekarbonisere hurtigt nok uden brug af CCS i *storskala*.
- *Tid* er derfor en knap faktor i forhold til at udvikle en *velfungerende* storskala-værdikæde for fangst, transport og lagring af CO₂. Ellers vil dekarboniseringen ikke gå hurtigt nok.
- Danmark bør ikke kun bruge CCS til at nå *egne* klimamål i 2030, 2045 og 2050. Danmark bør tillige arbejde for, at Danmark bliver en europæisk hub for lagring af CO₂. Da vi har gode geologiske forudsætninger for at lagre rigtig meget CO₂ – langt mere end vi som nation selv har behov for at lagre.
- infrastrukturen skal være et "cost-based-marked". For at bidrage til en værdikæde, der er konkurrencedygtig med de tilsvarende markeder i fx Holland eller Norge.

På grund af de mange bemyndigelser i lovforslaget, har vi svært ved at vurdere, om lovforslaget opfylder ovenstående. Derfor så vi gerne lovforslaget konkretiseret på en række punkter.

Derudover har vi to bemærkninger, hvor vi ser et behov for, at lovforslaget klargøres yderligere af ministeriet. Disse er:

- Standarder for renhed af CO₂ på tværs af værdikæden.
- Klare regler for udveksling af CO₂ mellem udleder og rørejer samt udveksling af CO₂ mellem rørejer og det efterfølgende mellemlager/permanent lager.

2. Lovforslaget og Dansk Offshores syn på et vel-fungerende storskalamarked for CO₂-transport i rør

Jf. EU og andre^{1,2}, så er der fornuft i at bruge rørtransport til transport af CO₂, da det er den billigste transportform pr. ton CO₂.

Rørtransport er samtidig karakteriseret ved betydelige skalaeffekter målt på de gennemsnitlige rørtransportomkostninger pr. ton CO₂. Dette skyldes, at anlægsomkostninger for transport af CO₂-rør er (nogenlunde) proportional med længden af CO₂-røret og ikke kapaciteten af CO₂-røret.

Derudover der tale om meget store investeringer nominelt. Disse to markeds karakteristika kendetegner netop et naturligt monopol.

I et *ureguleret marked* repræsenterer ovenstående ikke nødvendigvis et stort samfundsmæssigt problem, hvis forventningen er, at det *samlede marked* for transport af CO₂ via rør bliver lille. Men er det modsatte tilfældet, så bliver *udbuddet* af rørcapacitet mindre end det samfundsmæssige optimale. Og *prisen* for brug af røret bliver høj pr. tons CO₂ og helt afkoblet fra omkostningerne ved at transportere CO₂'en.

I den forbindelse bemærker Dansk Offshore, at det både er et dansk politisk ønske og en markedsforventning, at det europæiske CO₂-marked bliver stort, og at Danmark skal have en stor andel af det samlede marked.

Dansk Offshore lægger derfor stor vægt på, at reguleringen af rørført CO₂ i Danmark lægger op til et *reguleret* marked for transport af CO₂ fra starten for så vidt angår backbone/regionale net og transnationale forbindelser. Det betyder, at Dansk Offshore har følgende ønsker til regulering af rørinfrastrukturen til CO₂:

- Gennemsigtige tariffer for brugere og potentielle brugere af rørinfrastrukturen baseret på omkostningerne til etablering, vedligehold og udvikling af CO₂-røret (omkostningsbaserede tariffer).
- Ikke-diskriminerende tredjepartsadgang, hvor rørejer ikke kan bruge "tekniske handelshindringer" til at udelukke udleder/mellemlager/endeligt lager fra markedet.
- Klart mandat til Forsyningstilsynet, så tilsynet sikrer et velfungerende marked med reel tredjepartsadgang og baseret på omkostningsbaserede tariffer.
- Fælles europæisk koordination for rørtransport af CO₂ over landegrænser koordineret af fx ENTSO (European Network of Transmission System Operators for Gas).

2.1 Uklarheder i lovforslaget

Dansk Offshore vurderer for nuværende, at det er uklart, om der ligger op til en sådan regulering i lovforslaget og dets bemærkninger. Vi savner således mere information om:

¹ [EU regulation for the development of the market for CO₂ transport and storage - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](https://publications.ec.europa.eu/publication-detail/-/publication/119811/costs-co2-transport-post-demonstration-ccs-eu.pdf)

² <https://www.globalccsinstitute.com/archive/hub/publications/119811/costs-co2-transport-post-demonstration-ccs-eu.pdf>

- Regler for prisen for transport af CO₂ (tariffer), udover de regler, der er anført i lovforslagets kapitel 4. Er der tale om *omkostningsbaserede* eller (mellem parterne) *forhandlede* tariffer for brug af røret?
- Regler for Forsyningstilsynets rolle. Henvises der med ordet «rimelighed» i lovforslagets §10 med hensyn til pris og vilkår for adgang til rørledningsanlæg til aftalelovens §36? Eller er det tanken, at ministeren i medfør af bemyndigelsen i §10, stk. 4 vil udstede regler, der sikrer velfungerende markeder, hvor rørejere ikke kan udnytte markedets struktur til at sætte høje monopol-priser overfor andre markedsdeltagere?

Dansk Offshore vurderer, at det er nødvendigt, at der allerede nu sendes et signal til markedet om disse centrale områder, idet Dansk Offshores medlemmer som downstream-virksomheder påvirkes af negativt af et ikke-velfungerende marked for transport af CO₂. Og dermed allerede nu vil få en indvirkning på vores investeringsbeslutninger.

Vi noterer i denne forbindelse med tilfredshed, at loven gælder såvel onshore som offshore, jf. §1, stk. 2.

3. Tekniske forhold relateret til lovforslagets regler om adgang til CO₂-rør

Dansk Offshore har identificeret to yderligere problemstillinger, som vi gerne ser dækket af dette lovforslag:

- Standarder for renhed af CO₂ på tværs af værdikæden bør udvikles på minimum europæisk og gerne internationalt niveau.
- Klare regler for udveksling af CO₂ mellem upstream og downstream markedsdeltagere.

Vedrørende standarder for renhed af CO₂, så vil Dansk Offshore gerne anføre, at det er foreningens holdning, at downstream-modtagere af CO₂ i reguleringen bør betrygges i, at den CO₂, de modtager, er af tilfredsstillende kvalitet for videre transport og lagring.

Det bør således ikke være downstream-modtagerens ansvar at opgradere kvaliteten af CO₂, (fx rørtransportøren), hvis upstream-aktøren (udleder) ikke leverer CO₂ af tilstrækkelig kvalitet. På samme måde bør det heller ikke være CO₂-lagerets ansvar at opgradere kvaliteten af CO₂'en, hvis rørtransportøren ikke leverer CO₂ af tilstrækkelig kvalitet.

I vores optik er det mest hensigtsmæssigt, at staten her træder til som "honest broker" mellem parterne og igangsætter et udredningsarbejde (gerne på europæisk plan), der afdækker behovet for og den fornuftigste regulering af renheden af CO₂. Og på baggrund heraf fastsætter regler herom.

Vedrørende regler for udveksling af CO₂ mellem upstream- og downstream markedsdeltagere.

Det er afgørende, at markedsdeltagere har en hel præcis forståelse af, hvornår "ansvaret overgår" mellem markedsdeltagere. Er det således fx rørejere eller udleder, der har ansvaret for CO₂'ens tryk i røret ved indpumpning?

På gasmarkedet findes der i dag standardvilkår for biogasproducenters tilslutning til gassystemet, som er tilgængelig på Energinets hjemmeside.³

Disse vilkår giver fx skadesløsholdelse for rørejer, hvis manglende kvalitet af biogas fra et biogasværk medfører udelukkelse fra rørejers rør og dermed produktionstab fra biogasværkets ejer.

Eksemplet viser, at klare regler for udveksling af CO₂ mellem udleder og rørejer, fx om risikoovergang bidrager til et velfungerende marked.

3.1 Uklarheder i lovforslaget

Vedrørende standarder for renhed af CO₂ på tværs af værdikæden, vurderer Dansk Offshore for nuværende, at det er uklart, om CO₂-renhedskrav er reguleret i lovforslaget: Der henvises i note 1 til lovforslaget til CCS-direktivet - som således er en del lovgrundlaget. Og CCS-direktivet indeholder renhedskrav, jf. artikel 27 som er udmøntet i bekendtgørelse om geologisk lagring af CO₂ m.v.⁴

Vi opfordrer derfor til, at CO₂-renhedskrav og den nærmere regulering heraf gøres til en del af selve lovteksten i et selvstændigt kapitel med tilhørende bemærkninger når dette er afklaret teknisk, jf. ovenfor. Sammenhængende og klare regler for renhed af CO₂ er afgørende for et velfungerende marked.

Vedrørende regler for udveksling af CO₂ mellem upstream og downstream markedsdeltagere, vurderer Dansk Offshore, at der er behov for regler om udveksling af CO₂ mellem parterne. Hvornår overgår risikoen for CO₂'en mellem parterne? Hvem har ansvaret for manglende leverancer af CO₂ m.v.? Det vurderes på nuværende tidspunkt uklart i lovforslaget.

4. Øvrige bemærkninger relateret lovforslaget

Princippet om tredjepartsadgang er en fortsættelse af gældende ret, da praksis allerede er defineret i undergrundsloven og CCS-direktivet.

Med udvidelsen af anvendelsesområdet for det foreslåede lovforslag i forhold undergrundsloven vil omfanget af tredjepartsadgang ligeledes blive udvidet for transport af CO₂ i rørinfrastruktur. Dog forbliver tredjepartsadgangen til CO₂-mellemlagringsfaciliteter i undergrundsloven.

Disse regler så vi også gerne overflyttet til den nye lov.

Mvh

Gorm Boe Petersen
Sekretariatschef
Dansk Offshore

³ <https://energinet.dk/gas/biogas/biogastilslutning-til-gasnettet/>

⁴ [Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om geologisk lagring af CO₂ m.v. \(retsinformation.dk\)](#)